

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jindřicha Havlovce a soudců JUDr. Michala Kubína a JUDr. Petra Trebatického, Ph.D., LL.M., v právní věci žalobkyně:

LIQUIDATORS, v.o.s., IČO 24817465,
sídlem Praha 3, Radhošťská 1942/2,
insolvenční správkyňe dlužnice Pouska, s.r.o., IČO 25209752,
sídlem České Budějovice, Pekárenská 111/67,
zastoupena JUDr. Petrem Glazunovem, advokátem
sídlem Praha 9, Na Harfě 935/5D,

proti žalovaným: **1) Roman Pouska**, narozený 13. 2. 1968,
bytem České Budějovice, Pekárenská 111/67,
zastoupen JUDr. Tomášem Sokolem, advokátem
sídlem Praha 2, Sokolská 60

2) Tomáš Pouska, narozen 12. 2. 1991,
bytem Sušice, Příkopy 21

za vedlejšího
účastenství na
straně žalobce:

Finanční úřad pro Jihočeský kraj, Územní pracoviště České Budějovice,
sídlem České Budějovice, Mánesova 3a

o určení neúčinnosti právních úkonů dlužnice

o odvolání žalobkyně a žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. července 2017, č. j. 43 ICm 2158/2015-197,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. července 2017, č. j. 43 ICm 2158/2015-197, se v bodech I., VI., VII., VIII., IX., X., XI. a XII. výroku potvrzuje.

II. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. července 2017, č. j. 43 ICm 2158/2015-197, se:

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Pokorná.

v bodu II. výroku mění tak, že se žaloba na určení, že právní úkon dlužnice spočívající v uzavření kupní smlouvy ze dne 4. 12. 2012 mezi dlužnicí jako prodávající a žalovaným 1) jako kupujícím o převodu pozemku parc. č. st. 332, jehož součástí je budova č. p. 97-rodinný dům, a pozemku parc. č. 31/16, zapsaných v katastru nemovitostí pro katastrální území a obec Plav u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice, zamítá,

v bodu III. výroku se mění tak, že se žaloba na určení, že právní úkon dlužnice spočívající v uzavření kupní smlouvy ze dne 4. 12. 2012 mezi dlužnicí jako prodávající a žalovanými 1) a 2) jako kupujícími o převodu spoluvlastnického podílu k pozemku parc. č. 697, jehož součástí je budova č. p. 111-objekt k bydlení, pozemku parc. č. 696/2, jehož součástí je stavba bez č.p./če-garáž, a pozemku parc. č. 696/1, zapsaných v katastru nemovitostí pro katastrální území a obec České Budějovice 4 u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice, zamítá,

v bodu IV. výroku se mění tak, že žaloba na určení neúčinnosti dohody o započtení ze 4. 12. 2012 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 1), již mělo dojít k započtení vzájemných pohledávek ve výši 4.100.000 Kč a 1.969.000 Kč, se zamítá,

v bodu V. výroku se mění tak, že žaloba na určení neúčinnosti dohody o započtení ze 4. 12. 2012 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 2) již mělo dojít k započtení vzájemných pohledávek ve výši 4.331.000 Kč, se zamítá.

III. Odvolací řízení o odvolání žalovaných 1) a 2) proti bodům VII., VIII., IX. a X. výroku rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. července 2017, č. j. 43 ICm 2158/2015-197, se zastavuje.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se v postavení insolvenční správky dlužnice Pouska, s.r.o. (dále jen dlužnice) domáhala proti žalovaným určení neúčinnosti právních úkonů dlužnice, a to:

a) usnesení valné hromady dlužnice z 13. 11. 2012 o rozdělení zisku (dlužnice), podle něž náleží podíl na zisku žalovanému 1) ve výši 7.140.000 Kč (tj. 6.069.000 Kč po zdanění) a žalovanému 2) ve výši 6.860.000 Kč (tj. 5.831.000 Kč po zdanění, dále jen úkon A);

b) kupní smlouvy ze 4. 12. 2012 (dále jen KS1) uzavřené mezi dlužnicí jako prodávající a žalovaným 1) jako kupujícím (dále jen úkon B), jejímž předmětem byl převod nemovitých věcí dlužnice – pozemek parc. č. st. 332 o výměře 139 m², jehož součástí je budova č.p. 97 – rodinný dům, a pozemek parc. č. 31/16 o výměře 416 m², zapsaných na listu vlastnictví č. 254 pro kat. území a obec Plav u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice (dále jen nemovitosti A);

c) kupní smlouvy ze 4. 12. 2012 (dále jen KS2) uzavřené mezi dlužnicí jako prodávající a žalovaným 1) jako kupujícím (dále jen úkon C), jejímž předmětem byl převod spoluvlastnického podílu o velikosti 51/100 na nemovitých věcech dlužnice – pozemek parc. č. 697 o výměře 323 m², jehož součástí je budova č.p. 111 – objekt bydlení, pozemek parc. č. 696/2 o výměře 36 m², jehož součástí je stavba bez č.p./če – garáž, a pozemek parc. č. 696/1 o výměře 1113 m² zapsaných na listu vlastnictví č. 342 pro kat. území a část obce 4 České Budějovice u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice (dále jen nemovitosti B);

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Pokorná.

d) kupní smlouvy ze 4. 12. 2012 (dále jen KS2) uzavřené mezi dlužnicí jako prodávající a žalovaným 2) jako kupujícím (dále jen úkon D, resp. C, neboť žalovaní kupovali tuto nemovitost do spoluvlastnictví jednou kupní smlouvou), jejímž předmětem byl převod spoluvlastnického podílu o velikosti 49/100 na nemovitých věcech dlužnice – pozemek parc. č. 697 o výměře 323 m², jehož součástí je budova č.p. 111 – objekt bydlení, pozemek parc. č. 696/2 o výměře 36 m², jehož součástí je stavba bez č.p./če – garáž, a pozemek parc. č. 696/1 o výměře 1113 m² zapsaných na listu vlastnictví č. 342 pro kat. území a část obce 4 České Budějovice u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice (nemovitosti B);

e) dohody o započtení ze 4. 12. 2012 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 1) (dále jen úkon E), jímž mělo dojít k započtení pohledávky žalovaného 1) na zaplacení podílu na zisku dle úkonu A) proti pohledávce dlužnice na zaplacení kupní ceny nemovitostí A) podle úkonu B) k nemovitosti A) a dále proti pohledávce dlužnice na zaplacení kupní ceny nemovitostí B) dle úkonu C);

f) dohody o započtení ze 4. 12. 2012 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 2) (dále jen úkon F), jímž mělo dojít k započtení pohledávky žalovaného 2) na zaplacení podílu na zisku dle úkonu A) proti pohledávce dlužnice na zaplacení kupní ceny nemovitostí B) podle úkonu C) k nemovitosti A) a dále proti pohledávce dlužnice na zaplacení kupní ceny nemovitostí B) dle úkonu C);

g) usnesení valné hromady dlužnice z 31. 3. 2013 o rozdělení zisku (dále jen úkon G), podle něhož náleží žalovanému 1) podíl na zisku ve výši 8.504.760 Kč (tj. 7.229.046 Kč po zdanění) a žalovanému 2) ve výši 8.171.240 Kč (tj. 6.945.554 Kč po zdanění);

h) dohody o započtení ze dne 31. 3. 2013 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 1) (dále jen úkon H), jíž mělo dojít k započtení pohledávky dlužnice na vydání bezdůvodného obohacení náležejícího v neoprávněně vyplaceném podílu na zisku dle usnesení valné hromady dlužnice z 13. 11. 2012 proti pohledávce žalovaného 1) na zaplacení podílu na zisku dle valné hromady z 31. 3. 2013;

i) dohody o započtení z 31. 3. 2013 uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 2) (dále jen úkon CH), jíž mělo dojít k započtení pohledávky dlužnice na vydání bezdůvodného obohacení náležejícího v neoprávněně vyplaceném podílu na zisku dle usnesení valné hromady dlužnice z 13. 11. 2012 proti pohledávce žalovaného 2) na zaplacení podílu na zisku dle valné hromady z 31. 3. 2013;

j) právní úkon dlužnice, jímž došlo v návaznosti na usnesení valné hromady dlužnice z 31. 3. 2013 k úhradě podílu na zisku žalovanému 1) dne 11. 6. 2013 ve výši 476.850 Kč a dne 31. 7. 2013 ve výši 585.225 Kč (dále jen úkon I);

k) právní úkon dlužnice, jímž došlo v návaznosti na usnesení valné hromady dlužnice z 31. 3. 2013 k úhradě podílu na zisku žalovanému 2) dne 11. 6. 2013 ve výši 458.150 Kč a dne 31. 7. 2013 ve výši 562.275 Kč (dále jen úkon J),

a dále uložení povinnosti žalovanému 1) vyplatit do majetkové podstaty dlužnice částku 1.062.075 Kč a žalovanému 2) vyplatit do majetkové podstaty dlužnice částku 1.020.425 Kč.

2. Žalobkyně uvedla, že žalovaný 1) je otcem žalovaného 2), oba jsou společníky dlužnice a žalovaný 1) je jejím jednatelem, takže se jedná o osoby blízké. Žalobou napadá právní úkony (právní jednání) dlužnice, v jejichž důsledku došlo bez jakéhokoliv protiplnění k přesunu nemovitých věcí a peněz z majetku dlužnice do majetku žalovaných, ačkoliv se dlužnice v době těchto úkonů nacházela již v úpadku. Předmětem činnosti dlužnice bylo obchodování s dobíjecími telefonními kartami, jež

probíhalo nestandardním způsobem, při němž si dlužnice snižovala daňovou povinnost k odvodu DPH. Proto příslušný správce této daně zahájil u dlužnice 31. 5. 2011 daňovou kontrolu, jejímž výsledkem bylo dodatečné vyměření DPH ve výši 46.867.364 Kč, z níž jistina ve výši 36.296.180 Kč představuje neodvedenou DPH za období prosinec 2010 až prosinec 2011. Pokračovala, že usnesením valné hromady (dále jen VH) dlužnice z 29. 6. 2012 byla schválena účetní závěrka dlužnice za rok 2011 a bylo rozhodnuto, že zisk za rok 2011 bude převeden na účet nerozděleného zisku. Usnesením mimořádné VH dlužnice z 13. 11. 2012 pak bylo rozhodnuto o rozdělení zisku dlužnice ve výši 14.000.000 Kč a o schválení převodu nemovitých věcí dlužnice na žalované. Dlužnice a žalovaní se dále dohodli, že pohledávky dlužnice na zaplacení kupní ceny budou započteny oproti pohledávkám žalovaných na výplatu podílu ze zisku. Podle KS1) měl žalovaný 1) zaplatit za nemovitosti A) kupní cenu 4.100.000 Kč, která měla být uhrazena zápočtem pohledávky žalovaného 1) na podílu na zisku, podle KS2) měl žalovaný 1) zaplatit kupní cenu ve výši 3.213.000 Kč a žalovaný 2) zaplatit kupní cenu 3.087.000 Kč, přičemž obě tyto ceny měly být uhrazeny zápočtem žalovaného 1) a 2) oproti podílu na zisku dlužnice. Dále žalobkyně uvedla, že usnesením VH dlužnice z 31. 3. 2013 byla schválena účetní závěrka za rok 2012 a bylo rozhodnuto o opětovném rozdělení zisku ve výši 16.676.000 Kč, neboť dlužnice shledala, že původní rozhodnutí o rozdělení zisku z VH ze 13. 11. 2012 bylo právně vadné. Proto tato VH rozhodla, že částka 11.900.000 Kč bude započtena proti pohledávce dlužnice na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího v neoprávněně vyplacených podílech na zisku žalovaných a částka 2.274.600 Kč bude žalovaným vyplácena v průběhu roku 2013 v penězích. Dne 31. 3. 2013 byla mezi dlužnicí a žalovanými uzavřena dohoda o započtení pohledávek na vydání bezdůvodného obohacení náležejícího v neoprávněně vyplaceném podílu na zisku proti pohledávce žalovaných na podílu ze zisku. Dne 11. 6. 2013 pak dlužnice vyplatila žalovanému 1) 476.850 Kč a žalovanému 2) 458.150 Kč a dne 31. 7. 2013 žalovanému 1) 585.225 Kč a žalovanému 2) 562.275 Kč z titulu podílu na zisku. S ohledem na výsledky daňové kontroly nebyly hospodářské výsledky dlužnice za roky 2011 a 2012 věrohodné, resp. nezachycovaly její hospodářskou situaci pravdivě, neboť dlužnice byla předložena a neměla žádné finanční prostředky k rozdělení, když povinnost k odvodu DPH měla dlužnice již ve sledovaném období prosinec 2010 až prosinec 2011. Předvídatelnost výsledků kontroly finančního úřadu dle žalobkyně žalovaní předpokládali, o čemž svědčí skutečnost, že žalovaný 2) nabyl obchodní podíl ve společnosti dlužnice 30. 4. 2011 za cenu 1.000 Kč od bývalého společníka (Pařcha), ačkoliv dlužnice v účetní rozvaze vykazovala kapitál 15.100.000 Kč a z toho nerozdělený zisk ve výši 14.900.000 Kč, a též okolnost, že nabyli obchodní podíly v HELVEX, s.r.o., do níž převedli podnikatelskou činnost dlužnice.

3. Žalobkyně uzavřela, že shora uvedené úkony dlužnice jsou ve smyslu § 240 a § 241 zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon-IZ), úkony, jimiž zkrátila věřitele – Českou republiku neodvedením DPH ve výši cca 36 mil. Kč a současně zvýhodnila své věřitele, tj. žalované vyplacením jejich pohledávek z titulu podílu na (skutečném či fiktivním) zisku, zatímco Česká republika neobdržela nic. Žalovaní jsou osobami blízkými dlužnice, z čehož se dovozuje, že se dlužnice v rozhodné době (realizovaných neúčinných úkonů) nacházela ve stavu úpadku. Konstatovala, že dlužnice při výplatě zisku jednala v úmyslu zkrátit věřitele ve smyslu § 242 IZ, neboť musela znát svou ekonomickou situaci a s ohledem na datum zahájení daňové kontroly věděla, že nerozdělené zisky vykázané v účetních závěrkách za roky 2011 a 2012 neodpovídají realitě, věděla o možnosti zkrácení České republiky, coby věřitele, pokud dojde následkem rozdělení zisku k vytvoření nových dluhů dlužnice, jež jsou prostředkem k vyvedení nemovitostí z jejího majetku mimo dosah věřitelů, s čímž musela být minimálně srozuměna. Na všechny napadené právní úkony dlužnice (právní jednání) je třeba nahlížet jako na celek, jenž představuje operace, jejichž podstatou je vyvedení nemovitého majetku z dosahu věřitelů.
4. Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby a odmítli závěr o neúčinnosti předmětných právních úkonů s tím, že v době jejich realizace se dlužnice v úpadku nenacházela. Ze skutečnosti zahájení daňové

kontroly správcem daně nelze tuto skutečnost dovozovat, neboť její výsledek nemohla dlužnice předvídat. K doměření DPH došlo liknavostí finančního úřadu, neboť za veškeré zboží uvedenou daň dlužnice odvedla, a pokud tento orgán nevy-mohl požadovanou daň od jejích dodavatelů, přenesl tuto povinnost na dlužnici. Stanovená daň tak neodpovídá realitě a soud v tomto řízení není vázán posouzením skutkových okolností uvedených správcem daně jako důvody pro jeho postup, jež žalobkyně nekriticky přebírá. Z uvedeného nelze dovozovat, že od data zahájení kontroly byla dlužnice v úpadku, přičemž dlužnice hradila veškeré svoje platby dodavatelům, mzdy zaměstnancům, platby sociálního, zdravotního pojištění atp. Žalobkyně tvrzená pohledávka z dodatečných platebních výměrů za daň z přidané hodnoty vznikla až datem nabytí právní moci těchto rozhodnutí, které byly potvrzeny rozhodnutím Finančního ředitelství ke dni 16. 4. 2014 a do této doby rozhodnutí správce daně nebyla právně závazná a nevyvolávala právní následky a tyto pohledávky neexistovaly. Žalovaní jsou přesvědčeni, že rozhodnutí správního orgánu jako správce daně, jsou vydávané jako konstitutivní, neboť je s nimi spojen vznik nových subjektivních povinností, které by bez nich neexistovaly a žalovaní ani dlužnice nemohli 3 roky dopředu vědět, v jaké výši bude stanovena dodatečná daňová povinnost, event. zda tato daňová povinnost vůbec vznikne. Žalovaní taktéž namítali, že není správné přesvědčení žalobkyně o tom, že by dlužnici nebylo poskytnuto jakékoli reálné protiplnění, neboť žalovaným nemůže být kladeno k tíži, že svou pohledávku z titulu nároku na výplatu podílu na zisku určeného k rozdělení, započítali na svou povinnost uhradit kupní cenu za převáděné nemovitosti, když započítávání pohledávek je zcela standardním postupem v rámci závazkových vztahů, a výše protiplnění (kupní ceny) u předmětných kupních smluv byla stanovena na základě znaleckého posudku soudem ustanoveného znalce. Shodně pak hodnotili závěr žalobkyně o svém zvýhodnění jako věřitelů dlužnice na úkor jiných věřitelů, neboť dle závěrů žalobkyně by jakýkoliv právní úkon dlužnice spočívající v jí provedených platbách od data zahájení daňové kontroly, tedy od 31. 5. 2011, znamenal zvýhodnění těchto věřitelů před věřitelem – Českou republikou, jež však v té době nebyla věřitelem dlužnice.

5. V průběhu řízení do něj vstoupil vedlejší účastník na straně žalobkyně, jenž uvedl, že v rámci daňové kontroly dospěl k závěru, že dlužnice neprokázala oprávněnost uplatnění nároku na odpočet daně z plnění uvedených v daňových dokladech vystavených dodavateli. U dlužnice provedl daňovou kontrolu podle § 87 daňového řádu protokolem z 31. 5. 2011, a to mimo jiné i za zdaňovací období květen až červenec a září 2008, a dodatečnými platebními výměry z 11. 3. 2013 doměřil dlužnici daň z přidané hodnoty ve výši 5.586.676 Kč, „žalovaný“ podal proti dodatečným platebním výměrům z 18. 4. 2014 odvolání, avšak k odvolání žalovaných byly dodatečné platební výměry potvrzeny odvolací instancí - Finančním ředitelstvím dne 16. 4. 2014 rozhodnutím, č. j. 10232/14/5000-14302-704601, a bezprostředně po právní moci odvolacího rozhodnutí podala dlužnice 26. 5. 2014 insolvenční návrh. Současně s touto kontrolou probíhala daňová kontrola za zdaňovací období prosinec 2010 až prosinec 2011. Se žalobou se plně ztotožnil.
6. Ve věci rozhodl soud prvního stupně rozsudkem z 1. 10. 2015, č. j. 43 ICm 2158/2015-49, jenž byl k odvolání účastníků Vrchním soudem v Praze jako odvolacím soudem zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení (usnesením z 3. 4. 2017, č. j. 103 VSPH 33/2016-149, dále jen Usnesení). V něm odvolací soud uvedl, že s ohledem na různá časová období, v nichž žalobou napadené právní úkony dlužnice byly učiněny, bylo třeba dát žalovaným možnost vyvracet domněnku úpadku dlužnice k datu určitého právního úkonu. Pokud soud prvního stupně dále dovodil, že dlužnice byla předložena, neboť s „ohledem na daňové povinnosti, jež na jistinu činily částku 36.296.080 Kč, souhrn jejích závazků převyšoval hodnotu jejího majetku,“ pak tento závěr nemá oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Závěr o předložení lze učinit jen za předpokladů definovaných v § 3 odst. 3 IZ, tedy že dlužník má více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Zda měla dlužnice více věřitelů, se z provedeného dokazování a ani z odůvodnění rozsudku, nepodává, takže již tato okolnost brání závěru o jejím předložení. Odvolací soud se v Usnesení též vyslovil i k závěru soudu prvního stupně, že „na stav předložení

pak nemá vliv stav účetnictví dlužnice, neboť účetnictví dlužnice neodráželo a ani nemohlo odrážet skutečnou hospodářskou situaci dlužnice, neboť zde nebyly a nemohly být zaneseny pohledávky vůči finančnímu úřadu, což však na objektivním zjištění stavu úpadku nemůže ničeho změnit,“ a dovedl, že je tento závěr v rozporu se závěrem o předlužení dlužnice vycházejícím jen z údajů o dodatečně doměřené DPH vedlejším účastníkem. Ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Afs 96/2013-28 z 6. 3. 2014, z něhož se mimo jiné podává, že nelze dodatečně vyměřenou DPH ve zdaňovacím období roku 2011 zahrnout do nákladů pro výpočet daně z příjmů za zdaňovací období roku 2008 (výdaje vynaložené k dosažení zisku dle § 24 odst. 2 písm. ch/ zákona o daních z příjmů), není správný závěr soudu prvního stupně, podle něhož by výsledky daňové kontroly měly být zohledněny ve vykázaných výsledcích v účetnictví dlužnice zpětně ke dni vzniku jeho daňové povinnosti, nikoliv k datu, resp. právní moci dodatečného platebního výměru, jímž byla stanovena. Odvolací soud konstatoval, že závěr o předlužení dlužnice vycházející jen z údaje o výši doměřené DPH, aniž by soud zjistil hodnotu jejího majetku, pak neobstojí, ani pokud by byla splněna podmínka existence více věřitelů dlužnice. Odvolací soud dospěl k závěru, že skutková zjištění soudu o existenci úpadku dlužnice jsou nedostatečná a neúplná a nelze z nich činit jakékoliv právní závěry, proto již z tohoto důvodu bylo namístě napadený rozsudek zrušit.

7. Dále odvolací soud v Usnesení uvedl, že z obsahu žaloby je zřejmé, že se žalobkyně domáhá vyslovení neúčinnosti právních úkonů dlužnice ze všech tří skutkových podstat upravených v § 240 až § 242 IZ s tím, že se jedná o právní úkony ve prospěch osob blízkých – žalovaných, a proto je na nich, aby vyvrátily domněnku existence úpadku dlužnice v době, kdy byl úkon učiněn nebo vedl k úpadku. To však jen v případě neúčinných právních úkonů podle § 240 a § 241 IZ, neboť u úmyslně zkracujících právních úkonů podle § 242 IZ není třeba tuto otázku zkoumat, když platí vyvratitelná domněnka, že dlužníkům úmysl byl osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, znám a tuto osobu tíží břemeno tvrzení a důkazní ohledně opaku. Potvrdil též správnost závěru soudu prvního stupně, že žalovaní jsou ve smyslu § 116 OZ osobami blízkými dlužnici, pro něž platí, že musí domněnky upravené v § 240 až § 242 IZ vyvracet. Dále upozornil na to, že soud prvního stupně se pak vůbec nezabýval tím, zda úkony dlužnice nejsou úkony úmyslně zkracujícími ve smyslu § 242 IZ, neboť i z těchto důvodů se žalobkyně domáhá jejich neúčinnosti, zřejmě v důsledku svého závěru, že byla dlužnice v úpadku pro předlužení a učinila právní úkony bez přiměřeného protiplnění ve smyslu § 240 IZ. To bylo též důvodem, aby napadený rozsudek byl zrušen, neboť jakýkoliv závěr k žalobkyní namítané neúčinnosti podle § 242 IZ soud neučinil, resp. ani nečinil jakákoliv skutková zjištění k tomuto tvrzení.
8. Odvolací soud pak v Usnesení doplnil, že jsou namístě námitky žalobkyně ohledně závěru soudu prvního stupně o neplatnosti úkonu A) a na ni navazujících právních úkonů. Nejvyšší soud ČR sice opakovaně judikoval, že usnesení valné hromady není právním úkonem (viz rozsudek 1 Odon 88/97 ze 17. 12. 1997), přesto vyslovil, že odpůří žalobou ve smyslu § 235 a násl. IZ lze odporovat též rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti, neboť jde (v intencích § 2 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník účinný do 31. 12. 2013, dále jen OZ), o „jinou skutečnost,“ se kterou zákon v konkrétních, v něm určených případech, spojuje vznik, změnu nebo zánik právních vztahů (viz rozsudek sen. zn. 29 ICdo 6/2012 ze dne 31. 3. 2014 publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 65/2014). V projednávané věci pak nebylo zjištěno, že by rozhodnutí mimořádné valné hromady dlužnice z 13. 11. 2012 bylo napadeno žalobou o určení její neplatnosti v režimu § 131 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen obch. zák.), a insolvenční soud nemůže při posuzování takového právního úkonu (jiné skutečnosti) posoudit jeho platnost dle § 39 OZ, coby otázky předběžné.
9. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně vyslovil neúčinnost úkonu A) (bod I. výroku), určil, že úkon B) dlužnice vůči jejím věřitelům je neúčinný, a že úkony C) a D) dlužnice vůči jejím věřitelům jsou neúčinné (body II. a III. výroku), vyslovil neúčinnost úkonů E), F) a G) (body IV.,

V. a VI. výroku), žalobu na určení neúčinnosti úkonů H), CH), I) a J) zamítl (body VII., VIII., IX. a X. výroku) a zavázal žalovaného 1) k zaplacení částky 1.062.075 Kč a žalovaného 2) k zaplacení částky 1.020.425 Kč do majetkové podstaty dlužnice ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (body XI. a XII. výroku) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod XIII. výroku).

10. Soud z provedených důkazů zjistil:

- ze zápisu z VH dlužnice konané dne 29. 6. 2012 ve spojení s rozvahou a výkazem zisků a ztrát dlužnice včetně příloh, že byla schválena její účetní závěrka za rok 2011 a účetní zisk, který činil částku ve výši 7.186.522 Kč, byl převeden na účet nerozděleného zisku;

- ze zápisu z mimořádné VH dlužnice ze dne 13. 11. 2012, že zisk společnosti v celkové výši 14.000.000 Kč byl jejím rozhodnutím rozdělen k výplatě žalovanému 1) částkou 7.140.000 Kč a žalovanému 2) částkou 6.860.000 Kč s tím, že tyto podíly budou vyplaceny do 30. 11. 2012, že současně udělila souhlas k převodu nemovitostí A) a B) za cenu, která bude stanovena na základě znaleckého posudku, mezi účastníky nebylo sporné, že kupní cena za prodej těchto nemovitostí odpovídala znaleckému posudku a ve své výši je cenou odpovídající cenové relaci v místě a čase obvyklé a jde o cenu přiměřenou;

- z KS1), že dlužnice prodala žalovanému 1) nemovitosti A) za kupní cenu 4.100.000 Kč, a že v bodě III. této smlouvy se účastníci dohodli, že kupní cena ke dni podpisu smlouvy je uhrazena oběma stranami zápočtem pohledávky na nárok výplaty podílu ze zisku na základě rozhodnutí VH z 13. 11. 2012;

- z KS2), že dlužnice jako prodávající prodala příslušné podíly na nemovitosti B) žalovanému 1) a žalovanému 2) za celkovou kupní cenu ve výši 6.300.000 Kč, a že v článku III. se účastníci dohodli, že kupní cena ke dni podpisu této smlouvy je společně a nerozdílně uhrazena oběma žalovanými zápočtem na nárok výplaty z podílu na zisku na základě rozhodnutí VH z 13. 11. 2012;

- z dohody o započtení pohledávek ze 4. 12. 2012 (úkon E), že dlužnice a žalovaný 1) se dohodli na započtení pohledávek, které měla dlužnice za žalovaným 1) z titulu neuhrazené kupní ceny za prodej nemovitostí A) a B) oproti pohledávce žalovaného 1) vůči dlužnici z titulu nároku na výplatu podílu na zisku určenému k rozdělení dle mimořádné VH z 13. 11. 2012;

- z dohody o započtení pohledávek ze 4. 12. 2012 (úkon F), že se dlužnice a žalovaný 2) dohodli na vzájemném zápočtu pohledávky dlužnice z titulu nároku na zaplacení kupní ceny za prodej nemovitostí B) oproti pohledávce žalovaného 2) z titulu nároku na výplatu podílu na zisku;

- z výpisu z katastru nemovitostí, že jsou nemovitosti A) ve vlastnictví žalovaného 1) a nemovitosti B) v podílovém spoluvlastnictví žalovaných;

- z rozvahy a výkazu zisků a ztrát a příloh k účetní závěrce za účetní období roku 2012, jaký zisk dlužnice evidovala za rok 2012 (částku neuvedl);

- ze zápisu z řádné VH dlužnice z 31. 3. 2013, že se společníci dlužnice (žalovaní) dohodli na navrácení podílů na zisku, které jim náležely na základě rozhodnutí mimořádné VH z 13. 11. 2012, a zároveň schválili řádnou účetní závěrku za kalendářní rok 2012 a navrhli rozdělení zisku dlužnice v celkové výši 16.676.000 Kč mezi společníky, když částka ve výši 11.900.000 Kč měla být po zdanění započtena proti závazkům společníků vůči dlužnici z důvodu navrácení podílu na zisku z mimořádné VH z 13. 11. 2012 a zůstatková částka zisku dlužnice měla být po zdanění vyplacena žalovaným, když bylo rozhodnuto o výši jednotlivých podílů žalovaných a o datu výplaty těchto podílů;

- z dohod o započtení pohledávek z 31. 3. 2013 (úkony H a CH), že si žalovaní započteli s dlužnicí vzájemné pohledávky z titulu nároku na vrácení vyplaceného podílu na zisku určené k výplatě dle

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Pokorná.

mimořádné VH z 13. 11. 2012 oproti pohledávce na nárok výplaty podílu na zisku určeného k rozdělení dle řádné valné hromady z 31. 3. 2013,

- že uhrazený podíl na zisku žalovaného 1) činil 1.062.075 Kč a žalovaného 2) 1.020.425 Kč, a že tyto částky byly žalovaným vyplaceny, jak vyplývá z výpisu z účtu dlužnice;

- ze soupisu majetkové podstaty, že dlužnice eviduje pouze pohledávku 86.907,06 Kč na běžném bankovním účtu a zanedbatelnou pohledávku v odhadní ceně 148,65 Kč vůči společnosti nacházející se v insolvenčním řízení;

- ze zápisů VH dlužnice z 30. 6. 2008, z 30. 6. 2009, z 30. 6. 2010, z 30. 6. 2011 a z 29. 6. 2012, že dlužnice vykazovala účetní zisk za účetní období roku 2007 až 2011, který se pohyboval v řádu milionů korun, a za období od roku 2007 do roku 2012 vždy VH rozhodly, že zisk bude po zdanění převeden na účet nerozděleného zisku;

- ze Smlouvy o převodu obchodního podílu z 30. 5. 2013 uzavřené mezi převodcem Erichem Kapounem a žalovanými jako nabyvateli a z obchodního rejstříku HELVEX spol. s r.o., že 30. 5. 2013 žalovaní nabyli obchodní podíl v této společnosti a stali se jejími jedinými společníky se stejnými podíly, jako měli ve společnosti dlužnice;

- z kupní smlouvy uzavřené mezi dlužnicí a Zlatuší Vackovou dne 7. 12. 2012, z kupní smlouvy uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 1) dne 8. 6. 2013, z kupních smluv uzavřených mezi dlužnicí a HELVEX spol. s r.o., z 31. 7. 2013, z 1. 7. 2013 a z kupní smlouvy uzavřené mezi dlužnicí a žalovaným 1) dne 18. 6. 2013, že dlužnice od prosince roku 2012 rozprodávala svá motorová vozidla, ať již žalovanému 1), třetím osobám či HELVEX, s.r.o., po té, co se žalovaní stali jedinými společníky této společnosti, když všechny prodeje byly uzavřeny za kupní cenu stanovenou na základě znaleckých posudků.

11. Dále soud prvního stupně uvedl, že zamítl návrh na provedení důkazů originálem faktur z trestního spisu s odkazem na to, že v rámci tohoto řízení nepřezkoumává správnost postupu správce daně při doměření daňové povinnosti dodatečnými platebními výměry, neboť ze závěrů správce daně na základě vykonatelného rozhodnutí a vydání dodatečných platebních výměrů soud ve smyslu § 135 odst. 2 o.s.ř. vychází a je jimi vázán. Vzhledem k tomu, že v řízení nevycházel z otázky zjištění úpadku dlužnice v době učinění napadených úkonů, zamítl jako nadbytečné návrhy na dokazování výpisem ze zisků a ztrát, účetními knihami dlužnice za období roku 2012 a 2013 a znaleckým posudkem na majetek úpadce za rok 2012 a 2013. Návrh na doplnění dokazování výsledky svědků Radka Pospíšila, Tomáše Ondry, Petra Krejčího a Zdeňka Šímy, kteří měli svědčit o tom, že obdobné obchodování bylo pro správce daně bezproblémové na rozdíl od dlužnice, zamítl též pro nadbytečnost, neboť v tomto řízení nepřezkoumává správnost postupu správce daně při stanovení daňových povinností. Zamítl rovněž návrh na provedení účastnických výslechů obou žalovaných, neboť ti měli prokazovat pouze absenci úmyslu dlužnice zkrátit daně, přičemž jak již uvedl, je vázán pravomocnými rozhodnutími finančního úřadu a v tomto řízení není zkoumán úmysl dlužnice krátit daně, ale úmysl zkrátit vymahatelnost pohledávek svých věřitelů. Výslech svědka Pačchy o jeho motivaci k prodeji obchodního podílu za 1.000 Kč není též důležitý, neboť skutkový stav se podařilo zjistit v dostačujícím rozsahu.

12. Svá skutková zjištění soud prvního stupně shrnul do skutkového stavu, z něhož se podává, že dlužnice od roku 2007 do roku 2011 vytvářela zisk, jenž převáděla na účet nerozděleného zisku. Po zahájení daňové kontroly finančním úřadem 31. 5. 2011, jejímž předmětem byl odpočet na vstupu na DPH v roce 2008, kdy z „Výzvy správce daně k prokázání tvrzených skutečností“ z 23. 4. 2012, že předmětem kontroly je částka odpočtu na DPH ve výši 4.655.564 Kč, jež pro dlužnici nebyla likvidační s ohledem na její hospodářské výsledky, avšak další obdobná výzva z 23. 8. 2012 týkající se odpočtu na DPH za rok 2011, že předmětem daňové kontroly je částka odpočtu na DPH ve výši 32.000.000 Kč, byla pro dlužnici již likvidační, přestože se dlužnice snažila v daňovém řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Pokorná.

přesvědčit finanční úřad o jeho nesprávném postupu. V případě neúspěchu by byla dlužnice povinna zaplatit DPH ve výši cca 36.000.000 Kč. Po tomto zjištění dlužnice začala podnikat systematické kroky k „ochraně“ svého majetku pro žalované. Dlužnice disponovala nerozdělným ziskem 14.000.000 Kč, nemovitostmi v hodnotě cca 10.400.000 Kč a movitými věcmi (např. motorovými vozidly), tj. majetkem dosahujícím celkem 25.000.000 Kč. Dlužnice svými kroky pro případ nepříznivého výsledku daňové kontroly svá aktiva přerozdělila mezi své společníky – žalované s úmyslem zkrátit budoucí věřitele, kdy valnými hromadami rozdělovaný zisk započítala na kupní cenu nemovitostí prodaných žalovaným, takže dlužnice žádné finanční prostředky za prodej neobdržela, čímž úmyslně zkrátila své věřitele. Jednání dlužnice pak bylo v přímém rozporu s jejím přechozím dlouhodobým chováním v letech 2007 až 2012, v nichž generovala zisk, jenž si ponechala, avšak obrat nastal v srpnu 2012 po zjištění rozsahu zkoumaných daňových povinností. Současně žalovaní koupili obchodní podíl v HELVEX, s.r.o. a na tuto společnost převedli movité věci dlužnice (motorová vozidla) sloužící k její činnosti.

13. Cituje § 235 odst. 1 a § 242 IZ, § 116 OZ a § 3 daňového řádu, soud prvního stupně právně zhodnotil věc tak, že dlužnici a žalované považuje ve smyslu § 116 OZ za osoby blízké, a že žalobkyně unesla břemeno tvrzení o úmyslu dlužnice zkrátit své věřitele, přičemž vycházel z toho, že nezkoumá úmysl dlužnice zkrátit Českou republiku na daních, vůči kterému se žalovaní v řízení široce vymezovali tvrzením, že dlužnice nemohla předpokládat, že jí nebude uznána oprávněnost odpočtu na daních a správnosti závěrů správce daně, jež vyústily ve vydání dodatečných platebních výměrů, neboť to bylo předmětem daňového řízení. Vyslovil, že v tomto řízení zkoumá úmysl dlužnice zkrátit věřitele svým následným počínáním (rozdělování zisku, započítávání, prodej majetku bez reálného protiplnění atp.) po zjištění, že jí hrozí doměření daňových povinností velkého rozsahu, tedy jinými slovy řečeno, zda dlužnice počítala s alternativou, že jí vznikne daňová povinnost a pro tento případ podnikala kroky v úmyslu zkrátit své věřitele, pokud se tento předpoklad skutečně naplní. Z veškerého jednání dlužnice je zřejmé, že sice pravděpodobně nechtěla zkrátit Českou republiku jako svého věřitele na jeho pohledávkách v úmyslu přímém (neboť skutečně nelze vyloučit variantu, že by daňová kontrola skončila pro dlužnici příznivým výsledkem), avšak velmi dobře znala rozsah povinností, které jí v případě úspěšnosti daňové kontroly hrozí a pro případ, že se tak stane a skutečně jí bude vyměřena daň, byla srozuměna s tím, že prodej nemovitého majetku se zápočtem kupní ceny (tedy bez reálného protiplnění) a rozdělení dosaženého zisku bude znamenat, že se v budoucnu věřitel Česká republika s konkrétní pohledávkou nebude mít z čeho uspokojit. Není tak správná argumentace žalovaných co do samého základu o nemožnosti existence úmyslu dlužnice za situace, že neexistuje věřitel, neboť pohledávka dlužnice vznikla až na základě konstitutivních rozhodnutí finančního úřadu po uskutečnění napadených úkonů. Vyjádřil přesvědčení, že mezi dlužnicí a Českou republikou existoval vztah veřejnoprávního charakteru, na který lze pohlížet jako na existující závazkový vztah, i když pohledávka z něj v době učinění napadených úkonů ještě neexistovala. Byl však známý veřejnoprávní vztah mezi dlužnicí a Českou republikou (plynoucí z § 3 d.ř.), že v budoucnu může vzniknout pohledávka a v jaké výši. Dlužnice a Česká republika byly ve veřejnoprávním vztahu, jehož základním obsahem je povinnost platit daně.
14. Podle soudu prvního stupně daňový systém České republiky dává obecně dlužníku možnost při podání daňového přiznání uplatnit tzv. odpočet na dani z DPH na vstupu, když o tento odpočet se sníží příslušná daňová povinnost dlužnice, kterou dlužník následně zaplatí. Pokud se však zpětně zjistí, že tento odpočet, který provedl dlužník v rámci svého daňového přiznání, nebyl oprávněný, má správce daně právo dodatečným platebním výměrem daňovou povinnost dlužníku za nesprávně odečtenou slevu na dani na vstupu doměřit.
15. Tyto skutečnosti pak plynou z daňového řádu, který je dlužnici znám. Je tak zřejmé, že vztah mezi Českou republikou a dlužnicí existuje již od okamžiku, kdy dlužnice uskutečňuje činnost, které se týká odvádění daní. O to více je zřejmé, že vztah mezi Českou republikou jako věřitelem a dlužnicí

existuje již v okamžiku, kdy dlužnice daně platí na základě svého daňového přiznání, což je okamžik, který předchází časově všemu v tomto řízení posuzovanému. Odporovat lze dle judikатурních závěrů, týkajících se soukromoprávních vztahů (a dle názoru soudu je možné tyto uplatnit i v rámci veřejnoprávního vztahu mezi dlužníkem a Českou republikou), i těm úkonům, které byly učiněny při existenci pohledávek nesplatných nebo pohledávek, které mají na základě vzniklého závazkového právního vztahu vzniknout až v budoucnu. V těchto případech postačuje, aby tyto pohledávky byly vymahatelné alespoň v době rozhodnutí soudu o odpůřčí žalobě (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2543/2011). Dlužnice a Česká republika tak v době napadených úkonů byly ve veřejnoprávním vztahu, na který lze pohlížet jako na existující závazkový vztah, pohledávka České republiky vůči dlužnici v době učinění napadených úkonů sice ještě neexistovala a měla vzniknout až v budoucnu, avšak úpravu § 242 IZ na tento stav lze uplatnit. Jako rozhodující datum pro vznik úmyslu dlužnice je datum doručení druhé „Výzvy ke splnění tvrzení ze srpna roku 2012“ (tehdy dlužnice jednoduchým propočtem zjistila, že rozsah daňového přezkumu se týká pohledávek přesahující 36.000.000 Kč), když veškeré v žalobě napadené úkony byly učiněny až po tomto období. V srpnu bylo již dlužnici známo, že případný neúspěch v daňovém řízení bude mít pro ni fatální následky, a to vzhledem k povinnosti zaplatit částku přesahující na jistinu 36.000.000 Kč, tedy pohledávku, kterou nemohla dlužnice ze svého majetku uhradit. Soud prvního stupně konstatoval, že neshledal jediný jiný rozumný důvod (než úmysl zkrátit věřitele), kterým by se tato situace dala shrnout takto: dlužnice disponovala nahromaděným ziskem 14.000.000 Kč resp. 16.676.000 Kč (viz obě usnesení VH), nemovitostmi za 10.400.000 Kč a po zjištění, že jí hrozí doměření daňových povinností „stačila“ před vydáním dodatečných platebních výměrů, či nabytím právní moci těchto platebních výměrů dovést své hospodaření do stavu, kdy nemá žádný majetek, tedy ani peněžní prostředky, ani nemovitosti, a její obchodní činnost je utlumena a disponuje na běžném účtu částkou dosahující cca 90 tis. Kč.

16. Soud prvního stupně pokračoval, že zkrácení věřitele bylo v řízení prokázáno, neboť v době jeho rozhodování o odpůřčí žalobě již existuje pohledávka České republiky včetně příslušenství přesahující částku 46.000.000 Kč a majetek dlužnice představující její finanční prostředky na jejím běžném účtu, je vůči této pohledávce nepatrný a nelze tak dosáhnout uspokojení z jiného jejího majetku. Znalost žalovaných o úmyslu dlužnice zkrátit své věřitele, je pak na základě zjištěného vztahu blízkosti osob předpokládána na základě vyvratitelné právní domněnky, když žalovaní se vůči této vyvratitelné právní domněnce v řízení nevymezovali.
17. K rozhodnutí VH o rozdělení zisku (úkony A a G) soud prvního stupně uvedl, že taková rozhodnutí sice nejsou právním úkonem dlužnice, avšak ve smyslu (shora) citované judikatury Nejvyššího soudu lze na ně pohlížet jako na právní úkony a je zřejmé, že dlužnice úmyslně zkrátila možné uspokojení věřitele, neboť se těmito úkony zbavila peněz, jež mohly sloužit k uspokojení jejich dluhů a žalovaným tak vznikl právní titul na výplatu těchto peněz.
18. V případě podeje nemovitostí žalovaným (úkony B, C a D) soud prvního stupně vyslovil, že je i u těchto úkonů patrné zkrácení věřitele, neboť se dlužnice zbavila vlastnického práva k nim a za prodej neobdržela ničeho, z čeho by se mohl věřitel uspokojit, neboť kupní (tržní) cena prodávaných nemovitostí měla být již dle textu kupních smluv zaplácena započtením a nárok žalovaných na výplatu zisku dle mimořádné VH (úkon A) zanikl splněním – úhradou kupní ceny. Důvod pro zamítnutí právních úkonů započtení z 31. 3. 2013 (úkony H a CH) je ten, že započtení nemohlo být platné ve smyslu § 37 odst. 2 OZ, neboť pohledávka k započtení 7.140.000 Kč č. 6.860.000 Kč v době započtení neexistovala, neboť byla zkonsumována započtením (úkony E a F) dříve rozděleného zisku vůči kupní ceně prodávaných nemovitostí, tedy nelze platně započítat pohledávku, jež neexistovala.
19. Soud prvního stupně uzavřel, že důvod pro zamítnutí žaloby týkající se vyplacení nezapočtených peněžních prostředků (úkony I a J) je ten, že jejich samotná výplata není právním úkonem, neboť

základem pro výplatu je usnesení VH o rozdělení zisku a tento úkon (úkony A a G) byl s úspěchem odporován a dlužnice pozbyla právní základ pro výplatu peněžních prostředků žalovaným, jež vychází ze základního úkonu dlužnice, tedy rozhodnutí o rozdělení zisku mezi žalované a musí sdílet osud neúčinného rozhodnutí VH. Uvedený závěr se promítl do bodů výroku XI. a XII. ve smyslu § 239 odst. 4 IZ, jimiž uložil žalovaným ušlé plnění z neúčinných právních úkonů dlužnice vrátit do její majetkové podstaty.

20. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil soud prvního stupně § 163 IZ a § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že žalobce a žalovaní měli ve věci částečný úspěch, a proto žádnému z nich náhradu nákladů řízení nepřiznal.
21. Tento rozsudek napadli žalobkyně a žalovaní v zákonem stanovené lhůtě odvoláním.
22. Žalobkyně napadla rozsudek proti bodům VII., VIII., IX. a X. výroku, v nichž byla žaloba zamítnuta a navrhla, aby odvolací soud v této části napadený rozsudek změnil a žalobě vyhověl, neboť žaloba byla v této části zamítnuta „pro nadbytečnost,“ když soud uzavřel, že prohlášení neúčinnosti předchozího právního jednání způsobuje bez dalšího neúčinnost dalších právních jednání na ně navazujících. S tímto závěrem nesouhlasí, neboť neúčinnost každého právního jednání je třeba posuzovat samostatně. Rovněž se odvolala proti bodu XIII. výroku s tím, aby žalované zavázal k náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů, neboť měl mít úspěch ohledně celé žaloby. Doplnil, že s ohledem na postavení žalovaných coby osob blízkých dlužnici a jí ovládající lze dovodit, že prokázání zkracujícího úmyslu na jedné straně automaticky (bez dalšího) znamená prokázání téhož na straně druhé.
23. Žalovaní napadli celý rozsudek, posléze vzali své odvolání proti bodům VII., VIII., IX. a X. výroku zpět. Jejich odvolání se tedy týkalo bodů I., II., III., IV., V., VI., XI. až XIII. výroku, v nichž bylo žalobě vyhověno, a navrhli, aby napadený rozsudek byl v tomto rozsahu zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení, neboť spočívá na neúplně zjištěném skutkovém stavu a neprovedených jimi navržených důkazech a na nesprávném právním posouzení věci. Zopakovali argumentaci prezentovanou před soudem prvního stupně a namítli, že navrhli doplnit dokazování o originály faktur obsahující četná prohlášení a plátcovství DPH od osob, s nimiž dlužnice obchodovala, a jež jsou součástí označeného trestního spisu Policie ČR. Z nich vyplývá, že se dlužnice mohla legitimně domnívat, že odpočty na DPH provedla oprávněně, že jí v daňovém řízení nemůže být doměřena DPH a nehrozí jí riziko doměření této daně z titulu ručení za své dodavatele. Tím chtěli prokázat, že dlužnice předmětná jednání nečinila v úmyslu zkrátit věřitele, neboť v té době oni ani dlužnice nevěděli, že budou vydány dodatečné platební výměry a k jakému plnění bude dlužnice zavázána, neboť prováděla bez problémů dlouhodobě s partnery standardní obchody. Úmysl dlužnice zkrátit věřitele nebyl v řízení prokázán. Soud prvního stupně provedení důkazů zamítl, aniž by se v odůvodnění rozsudku s těmito důkazními návrhy řádně vypořádal a závěr o jejich zamítnutí adekvátně odůvodnil a odkázali na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1464/13 z 22. 8. 2013.
24. Vedlejší účastník navrhl napadený rozsudek jako věcně správný potvrdit a ztotožnil se s odvoláním žalobkyně.
25. Vrchní soud v Praze nařídil ve věci jednání, přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání účastníků jsou částečně důvodná, byť z jiných, než odvolateli uvedených důvodů.
26. Odvolací soud se v Usnesení obsáhle vyjádřil ke skutkovým podstatám neúčinných právních úkonů, jak jsou upraveny v § 235, § 239, § 240 až § 242 a jejich smyslu a pro stručnost odkazuje na tuto argumentaci.
27. Podle § 242 odst. 1 IZ odporovat lze právnímu úkonu, kterým dlužník úmyslně zkrátí uspokojení věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být

znám (odst. 1). Má se za to, že u úmyslně zkracujícího právního úkonu učiněného ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, byl dlužníkům úmysl této osobě znám (odst. 2). Úmyslně zkracujícímu právnímu úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení (odst. 3).

Podle § 239 odst. 4 IZ dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrcí žalobě vyhověno. Tím není dotčeno právo insolvenčního správce v případě, že šlo o peněžité plnění nebo že má jít o peněžitou náhradu za poskytnuté plnění, požadovat odpůrcí žalobou vedle určení neúčinnosti dlužníkovra právního úkonu i toto peněžité plnění nebo peněžitou náhradu plnění. Vylučovací žaloba není přípustná.

28. Podle § 66a odst. 2 věta první obch. zák. ovládající osobu je osoba, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku jiné osoby (dále jen „ovládaná osoba“). Ovládající osobou je vždy osoba, která je většinovým společníkem (písm. a/ odst. 3). Osoby jednající ve shodě, které společně disponují většinou hlasovacích práv na určité osobě, jsou vždy ovládajícími osobami (odst. 4).

Podle § 39 OZ neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se příčí dobrým mravům.

29. Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 758/2012 z 31. 3. 2014 vyslovil závěr, podle něhož je-li prokázáno, že ovládaná osoba (§ 66a obch. zák.) měla jako prodávající v úmyslu zkrátit uzavřením kupní smlouvy své věřitele, pak platí, že stejný úmysl měl i kupující, jestliže šlo o osobu ovládající – ovládaná osoba logicky nemohla projevit jiný úmysl, než osoba, která ji ovládala.
30. Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně týkající se hodnocení právního jednání dlužnice a žalovaných, z něhož se podává, že dlužnice jednala, po zjištění, že jí bude eventuálně doměřena DPH, minimálně v úmyslu nepřímém, neboť jí a též žalovaným měl a mohl být znám dopad výsledků daňové kontroly do hospodaření dlužnice. Nepochybně žalovaní, resp. žalovaný 1) v postavení jednatele dlužnice, měl postupovat s péčí řádného hospodáře a zajistit, aby i v případě, že bude daň vyměřena (v jakékoli výši), bude mít dlužnice prostředky k jejímu uspokojení. To vše nastalo po seznámení se s výzvou správce daně v srpnu 2012, přestože v červnu 2012 se žalovaní na VH rozhodli dlužnicí dosažený zisk nerozdělovat a ponechat jej na účtu nerozděleného zisku, přičemž za tím účelem svolali mimořádnou VH (úkon A). Dlužnice, resp. žalovaní se však chovali zcela opačně a prostředky dlužnicí získané po dobu její činnosti si fakticky rozdělili mezi sebe, aniž by bez rozumného důvodu vysvětlili, proč takto jednali, zejména pokud se jednalo o nemovitosti sloužící k bydlení, které převedly na sebe, aby v nich sami bydleli. Pokud by žalovaní zaplatili kupní cenu za převedené nemovitosti, nebylo by lze v takovém jednání spatřovat jakýkoliv úmysl dlužnice zkrátit své potenciální věřitele, neboť by se dlužnici dostala určitá hodnota k jejich uspokojení. Výsledek jednání dlužnice a žalovaných však byl takový, že po započtení nároku na výplatu podílu na zisku na kupní cenu nemovitostí a vyplacení rozdílu dlužnicí deponovaného zisku z minulých let nezůstal dlužnici žádný majetek, z něhož bylo lze její věřitele uspokojit.
31. K potvrzující části rozsudku týkající se neúčinnosti valných hromad dlužnice a k vrácení plnění do majetkové podstaty dlužnice (body I., VI., XI. a XII. výroku):

Podle § 131 odst. 1 obch. zák. účinného v době konání VH, každý společník, jednatel, likvidátor, insolvenční správce nebo člen dozorčí rady se může domáhat, aby soud vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou, zakladatelskou listinou nebo stanovami. Není-li toto právo uplatněno do tří měsíců ode dne konání valné hromady nebo, nebyla-li řádně svolána, ode dne, kdy se mohl dovědět o konání valné hromady, nejdéle však do jednoho roku od konání valné hromady, zaniká. Jestliže bylo usnesení přijato postupem podle § 127 odst. 7, lze toto právo uplatnit do tří měsíců ode dne, kdy společnost oznámila společníkovi přijetí usnesení, nejdéle však do jednoho roku od přijetí usnesení.

Odvolací soud v Usnesení upozornil soud prvního stupně na úpravu neúčinnosti týkající se valných hromad, jež lze napadnout odpůrcí žalobou ve smyslu § 235 a násl. IZ (viz odstavec 8. tohoto rozhodnutí). Při hodnocení právních závěrů v napadeném rozsudku se tedy ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, jenž dovodil, že obě VH dlužnice (úkony A a G) jsou úkony neúčinnými. Ve smyslu § 131 obch. zák. nebylo již možné napadnout žalobou o neplatnost usnesení obou VH, ani zde nebyla osoba, jež by tak učinit mohla, neboť žalovaní postupovali ve shodě, když přijali jednomyslně usnesení na těchto VH. Je tedy namísto závěr soudu prvního stupně, že lze považovat usnesení VH dlužnice (úkony A a G) za neúčinné ve smyslu § 242 IZ, neboť v jejich důsledku, resp. jejich realizaci došlo k vyplacení zisku, resp. jeho zůstatku po zápočtu na kupní cenu žalovaným prodaných nemovitostí dlužnicí, a proto by měla být takto vyplacená část zisku dlužnice žalovaným vrácena do její majetkové podstaty. Z uvedených důvodů proto odvolací soud v této části týkající se neúčinnosti úkonů A) a G) a povinnosti žalovaných zaplatit do majetkové podstaty dlužnice podle § 239 odst. 4 IZ částky 1.062.075 Kč (žalovaný 1) a 1.020.425 Kč (žalovaný 2) napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

32. Ke změně rozsudku týkající se neúčinnosti kupních smluv a dohod o započtení (body II., III., IV. a V. výroku):

Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, zaujal však jiné stanovisko k hodnocení právního jednání (úkonů) dlužnice, týkající se převodu nemovitostí dlužnice na žalované a vypořádání povinnosti úhrady kupní ceny oproti výplatě podílu žalovaných na zisku dlužnice započtením (úkony B, C, D, E, F), neboť z jednání dlužnice a žalovaných se podává úmysl obou stran kupních smluv a dohod o započtení zkrátit své věřitele ve smyslu shora citovaného rozhodnutí Nejvyššího soud sp. zn. 29 Cdo 758/2012 (viz odstavec 28), když dlužnice jako osoba ovládaná žalovanými nemohla projevit jiný úmysl než žalovaní jako osoby ovládající dlužnici ve smyslu § 66a obch. zák. V důsledku takového jednání žalovaných a dlužnice se pak jedná o úkony neplatné dle § 39 OZ, neboť se přičí zákonu, zejména § 5 písm. a) IZ, když byli poškozeni věřitelé dlužnice a současně zvýhodněni žalovaní, co by věřitelé, jež uplatňovali nárok na výplatu zisku dlužnice. Neplatnost kupních smluv je dána od počátku (ex tunc), což znamená, že k převodu nemovitostí z dlužnice na žalované nedošlo a žalobkyně je mohla sepsat do majetkové podstaty dlužnice. Jsou-li neplatné kupní smlouvy, pak v důsledku takového právního úkonu (jednání) nemohlo dojít platně ani k uzavření dohod o započtení vzájemných pohledávek dlužnice a žalovaných. Jen pro úplnost odvolací soud poznamenává, že k otázce započtení se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí pod sen. zn. 29 ICdo 12/2015, v němž formuloval závěr, podle kterého dohodu o zápočtu nelze podřadit pod žádnou ze skutkových podstat zvýhodňujících právních úkonů podle § 241 IZ, neboť započtení pohledávek nelze považovat za jiný způsob či formu plnění dluhu, když jde o zánik nesplněného závazku. Stranám zápočtu se nedostává žádného plnění, jež by mohlo být využitelné, byť i jen k částečnému uspokojení přihlášených pohledávek jiných věřitelů dlužnice, z čehož plyne, že je při započtení pojmově vyloučeno uvažovat o jeho neúčinnosti. Proto odvolací soud napadený rozsudek v této části podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil a žalobu na určení neúčinnosti právních úkonů B) až F) zamítl.

33. K potvrzení rozsudku týkající se neúčinnosti dohod o započtení a úhrad podílu na zisku žalovaným dlužnicí (body VII., VIII., IX. a X. výroku):

Odvolací soud v návaznosti na závěry vyslovené v předchozím odstavci 33 dospěl k závěru, že dohody o započtení (úkony H a CH) jsou v důsledku neplatnosti kupních smluv a z nich pramenících zápočtů, rovněž neplatné, a proto napadený rozsudek v této části jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, byť z jiných důvodů, než uvedl soud prvního stupně. Namísto pak bylo i potvrdit úkony I) a J) podle § 219 o.s.ř. jako věcně správné, jak uzavřel soud prvního stupně, přičemž uložení povinnosti vrátit plnění do majetkové podstaty dlužnice dle § 239 odst. 1 IZ bylo

již konzumováno body XI. a XII. výroku napadeného rozsudku, jimiž byli žalovaní zavázáni zaplatit do majetkové podstaty dlužnice ušlé plnění představující rozdělený zisk dlužnice.

34. V důsledku tohoto rozhodnutí nastane situace, kdy plnění z neúčinných právních úkonů ve formě výplaty části zisku žalovaným dlužnicí se dostane zpět do majetkové podstaty dlužnice a žalobkyni umožní provést zápis nemovitostí A) a B) do majetkové podstaty dlužnice. Odvolací soud odmítl, shodně jako soud prvního stupně, návrh žalovaných na provedení důkazů fakturami dodavatelů dlužnice ze spisu Policie ČR, jež mají obsahovat prohlášení těchto dodavatelů o odvedení DPH, neboť pro závěry přijaté v tomto řízení není třeba tyto skutečnosti jakkoliv zkoumat. O doměření daně bylo již pravomocně rozhodnuto správcem daně, dlužnice tento závěr nakonec akceptovala a nebránila se této povinnosti ani správní žalobou, přičemž pohledávka správce daně, tedy příslušného finančního úřadu, jenž přihlásil do insolvenčního řízení dlužnice doměřenou DPH včetně penále, byla zjištěna a dlužnicí nebyla popřena.
35. Výrok o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů je odůvodněn § 142 odst. 2 a § 224 odst. 2 o.s.ř., neboť úspěch účastníků v řízení byl jen částečný.
36. O zastavení odvolacího řízení o odvolání žalovaných proti bodům VII., VIII., IX. a X. výroku je odůvodněn § 207 odst. 2 o.s.ř., neboť žalovaní vzali v tomto rozsahu své odvolání proti napadenému rozsudku zpět.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě 2 měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.). Toto rozhodnutí se považuje za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku; účastníkům se však doručuje i zvláštním způsobem, přičemž lhůta k podání dovolání začíná běžet ode dne zvláštního doručení rozhodnutí.

Praha 14. listopadu 2018

JUDr. Jindřich Havlovec v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Pokorná.